METSÄHALLITUS
FORSTSTYRELSEN
MEAHCIRÁÐÐEHUS

U 76/2022 vp Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle komission ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi luonnon ennallistamisesta (ennallistamisasetus)

Tuula Kurikka
Johtava asiantuntija

Valtiovarainvaliokunta 11.10.2022

Kuva: Timo Halme

Ennallistamisasetuksen yleinen tavoite

- Metsähallitus pitää tärkeänä EU:n biodiversiteettistrategian tavoitteiden mukaista komission ehdotusta ennallistamisasetukseksi, sen sisältämiä sitovia ennallistamisvelvoitteita sekä sen pikaista edistämistä toimeenpanon vahvistamiseksi ja luonnon monimuotoisuuden kadon pysäyttämiseksi.
- Suomen luonnonsuojelualueverkoston ja valtion monikäyttömetsien hoitajana Metsähallituksella on merkittävä rooli ja osaaminen asetuksen toimeenpanon näkökulmasta sekä maa-, sisävesi- että merialueilla, ja toimii tavoitteiden saavuttamiseksi omistajaohjauksensa ja tulosohjauksensa mukaisesti.
- Suojelualueiden kaikki ennallistamistarpeet tulisi toteuttaa maksimaalisesti, ja verkoston kytkeytyneisyyttä vahvistavat toimet ottaa korostetusti huomioon.

Kuva: Kaija Eisto

Metsä- ja maatalousympäristön monimuotoisuuden parantaminen

- Indikaattorit ovat osin erilaiset kuin nykyisin käytetyt ja tilastoidut monimuotoisuutta kuvaavat indikaattorit. Ne eivät kuvaa välttämättä monimuotoisuutta riittävällä tasolla kaikissa metsäisissä luontotyypeissä
- Maanomistuksesta ja jäsenvaltiosta riippumattoman yhdenmukaisen kriteeristön luominen käyttöönotto tärkeää. Edellyttää jatkotyötä ja resursseja.
- Seurantatiedon tuottaminen edellyttää kustannustehokkaiden, kaukokartoitukseen perustuvien menetelmien kehittämistä ja käyttöönottoa. Tähän on kansallisestikin tunnistettu tarve.
- Maatalousympäristöjen osalta tärkeää on ottaa huomioon heikentyneiden perinnebiotooppien ennallistamispotentiaali osana maatalousympäristöjen monimuotoisuutta ja EU-maatalouspolitiikkaa.

Kuva: Kaija Eisto

Kansalliset ennallistamissuunnitelmat

- Kustannustehokkuuden sijasta tulisi korostaa kustannus**vaikuttavia** toimia.
- Keskeiset tietopuutteet tulisi paikata, jotta ennallistamissuunnitelma olisi kokonaisvaikuttavuudeltaan mahdollisimman hyvä ja kustannuksiltaan optimoitu.
- Mittavat tavoitteet edellyttävät erilaisia toteutusvaihtoehtoja (ml. passiivinen ennallistaminen), vaikuttavuus varmistaen.
- Ennallistamissuunnitelmiin jätettävä liikkumavaraa, mm. pilotointiluonteinen tekeminen mahdollistettava. Tämä on tarpeen erityisesti mm. meriekosysteemeissä.
- Seuranta ja raportointi edellyttävät nykyisten monimuotoisuusseurantojen jatkamista ja uusien käynnistämistä sekä uudenlaisten kustannustehokkaiden menetelmien kehittämistä ja käyttöönottoa. Tähän on kansallisestikin tunnistettu tarve.

Kuva: Tuula Kurikka

Ehdotuksen taloudelliset vaikutukset

- Komission ehdotuksessa Suomelle muodostuisivat merkittävät vuotuiset kustannukset. Kustannuksiin voidaan ratkaisevasti toimenpiteiden valinnoilla ja kohdentamisella, mikä puoltaa kansallisen liikkumavaran säilyttämisen tärkeyttä.
- Kustannusarviossa epäselvää on mm. se, miten komissio on onnistunut erottamaan asetuksen toimeenpanon lisäiset kustannukset olemassa olevan EU-lainsäädännön täysimääräisen toimeenpanon kustannuksista.
- Taloudelliset hyödyt on arvioitu kustannuksia suuremmiksi. Saatavien ekosysteemipalveluhyötyjen ja niistä saatavien taloudellisten hyötyjen osalta jatkoselvitys tarpeen

Kuva: Pirkko-Liisa Luht

Ehdotuksen vaikutukset ilmastoon ja ilmastonmuutokseen sopeutumiseen

- Ennallistamisasetuksen toteuttamisen tulee edetä monimuotoisuuskärjellä, unohtamatta kuitenkaan ilmasto- ja vesienhoitohyötyjen huomioon ottamista samanaikaisesti.
- Asetuksessa on useita selkeitä yhtymäkohtia parhaillaan lausuntokierroksella olevaan Valtioneuvoston selontekoon kansallisesta ilmastonmuutokseen sopeutumissuunnitelmasta vuoteen 2030 (KISS2030).
    - Esimerkiksi Toimenpide 11.3. “Kehitetään ja jalkautetaan valuma-aluekohtaisen suunnittelun toimintamalli, joka sisältää maa- ja metsätalouden sekä rakennettujen alueiden vesienhallinnan tarpeiden yhteensovittamisen”.

Kuva: Tuula Kurikka

Huomioita valtioneuvoston kantaan

- Metsähallitus kiinnittää huomiota erityisesti jäsenmaiden erilaisiin lähtökohtiin ja tavoitteiden oikeudenmukaiseen jakautumiseen valtioiden välillä. Vahvan kansallisen vaikuttamisen mahdollisuuden säilyttäminen mm. tavoitteiden asettamisessa ja toimenpiteiden kohdistamisessa on kannatettavaa, mutta edellyttää kuitenkin avoimesti ja tutkittuun tietoon perustuvaa analyysiä toimien vaikuttavuudesta.
- Heikentymättömyysvelvoite on tavoitteiden ja kustannusvaikuttavuuden ja –tehokkuuden näkökulmasta välttämätön: Samaan aikaan kun luontotyypin tilaa parannetaan toisaalla, ei saman luontotyypin tilaa voi heikentää toisaalla.
- Ennallistamisasetuksen ja uusiutuvan energian, strategisen resilienssin sekä vihreän siirtymän hankkeita koskevan lainsäädännön yhteensovittaminen on tarpeen, mutta vaikuttavuuden näkökulmasta asetuksen toimeenpanossa tulee edetä monimuotoisuuskärjellä.

METSÄHALLITUS
FORSTSTYRELSEN
MEAHCIRÁÐÐEHUS

www.metsa.fi

@metsahallitus_forststyrelsen

@metsahallitus